

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เห็นไหม วันนี้วันครอบครัว ให้ครอบครัวมันคง ครอบครัวอบอุ่น ถ้าครอบครัวอบอุ่น ประเทศชาติก็จะอบอุ่น ในครอบครัวเรามีปู่ย่าตายาย มีพ่อแม่ มีลูกมีหลานเห็นไหม ความเห็นของ ลูกหลาน ความเห็นพ่อแม่ปู่ย่าตายายนี้ ความเห็นต่างๆ กันเลยนี้ แต่เวลาปู่ย่าตายายจะพูดกับเด็ก เห็นไหม ต้องทำความเข้าใจเราให้เหมือนเด็กเลย เพราะอะไร? เพราะเราเคยผ่านการเป็นเด็กมาก่อน

เวลาเด็กจะสื่อสารกับเรา เราจะสื่อสารกับเด็กได้ เวลาเด็กมันจะสื่อสารอย่างนี้ แล้วมันไร้เดียงสา ไร้เดียงสาไม่ใช่บริสุทธฺิ บริสุทธฺิไม่ใช่ไร้เดียงสาหรือ บริสุทธฺินี้มันเป็นสิ่งที่สติพร้อมเลย เห็นไหม คนบ้ากับพระอรหันต์นี่อยู่ใกล้ๆ กัน เพราะคนบ้าขาดสตินะ คนบ้านี่ไม่มีสติเลย ทำอะไรโดยขาดสติสัมปชัญญะ แสดงออกไปโดยสัญชาตญาณ แต่พระอรหันต์นะสติพร้อม เคลื่อนไหวมีสติพร้อม แต่รู้เท่าทันไปหมด เห็นไหม นี่คนบ้ากับพระอรหันต์อยู่ใกล้กัน

ไร้เดียงสาก็เหมือนกัน การไร้เดียงสานี้ไม่ใช่บริสุทธฺิหรือ เพราะการไร้เดียงสา คุณ เวลาเขาต้องการเขาก็ยังเรียกร้องของเขาเลย เด็กๆ นี่มันเรียกร้องของมันนะ มันต้องการอะไรนี่มันจะร้องให้บีบบังคับพ่อแม่ ต้องยอมจำนนกับลูกหมดละ ความรักของพ่อแม่เห็นไหม ต้องยอมกับลูกหมดเลย นี่ความไร้เดียงสา เราเห็นความไร้เดียงสานั้นดูแล้วมันน่ารัก แต่ถ้าผู้ใหญ่ไปทำอย่างนั้นน่ารักไหม ผู้ใหญ่ทำอย่างนั้นมันแบบว่าผู้ใหญ่ มันไม่สมกับวัยไง

ความเป็นคนสมวัย ที่นี้การสมวัย การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เริ่มต้นจากการทำความสงบของใจ เห็นไหม บอกเลย เมื่อคืนบอกว่า “รู้ว่าว่าง รู้ว่าว่าง” เห็นไหม เหมือนกับพ่อแม่เลี้ยงลูก ลูกนี่ไปเล่นมา สกปรกมาอะไรมา พ่อแม่ก็จับอาบน้ำทำความสะอาด ลูกนี่สะอาดสวยงามมาก ว่าง ว่าง เห็นไหม ตัวพ่อแม่เองนะเหงื่อไหลเต็มตัวเลย

จิตก็เหมือนกัน มันรู้ว่าว่างไง เพราะอารมณ์ความรู้สึกไม่ใช่จิต อารมณ์ความรู้สึกนี้ ความคิดนี้ไม่ใช่จิตหรอก จิตนี้เป็นพลังงานเฉยๆ เวลาจิตสงบเข้าไป เห็นไหม ถ้าพ่อแม่ล้างอาบนํ้า ทำความสะอาดให้ลูก ลูกก็สะอาด ลูกเนื้อตัวสะอาดลูกก็มีความสุข ไอ้พ่อแม่ก็มาถึงหน้าที่ของเรา เราก็ทำความสะอาดของเรา เราอาบนํ้าร่มเย็นของเรา ความร่มเย็นของเรามันคือสมาธิละ ความร่มเย็นของลูก ความร่มเย็นของความคิด ความคิดนี้เป็นลูก ความคิดนี้ไม่ใช่จิต ความคิดนี้เกิดจากจิต มันเป็นความคิด เห็นไหม

เวลามันคิดขึ้นไปมันก็เดือดร้อนไปหมดเลย เวลามันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา มันก็ว่าง แล้วเราก็ไปรู้ว่าว่างๆ มันไปรู้ว่าว่าง ไม่ใช่ตัวเองว่าง ใครจะมาก็ว่าง..ว่าง.. ว่าง.. มันไปรู้ว่าว่าง อารมณ์ว่าง อารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นความว่าง แต่เรานะ ใครไปรู้ว่าว่างละ เห็นไหม

แต่ถ้าเรานี้ ลูกเรา เราทำความสะอาดให้ดี เราดูแลได้ดี มันก็มีความสุขของเขา เราก็เลี้ยงไปตามประสาเราในครอบครัวใหญ่ แล้วเขาไม่มองแง เพราะว่าเราทำทันความคิด เห็นไหม ถ้าเท่าทันความคิดมันก็หยุดหมด หยุดหมดแล้วตัวเองละ ตัวเองมีความสุขหรือยัง ถ้าย้อนกลับมา มันจะสงบเข้ามา ถ้ากำหนดพุทโท ก็พุทโทๆ เข้าไป ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ใช้ปัญญาแยกแยะแยกแยะเข้าไปว่าความคิดมันให้คุณหรือให้โทษ

ความคิดให้โทษ ให้โทษเพราะอะไร? ให้โทษเพราะเราไม่รู้เท่ามัน เราถึงไปคิดมัน คิดออกไปก็เป็นเด็ก คิดออกไปก็เป็นอารมณ์ความรู้สึก ถ้ามันปล่อยความรู้สึกเข้ามาหาตัวเอง ถ้าตัวเองว่างนะไม่พูดอย่างนั้นเลย ว่างนะ “เอ้อะๆ” ตัวรู้ ตัวเราเป็นตัวรู้ เห็นไหม สักแต่ตัวรู้ คำว่า “สักแต่ตัวรู้” รู้ตัวเองๆ ไม่ใช่รู้ว่าว่าง รู้ว่าว่างจิตมันออกไปแล้ว เห็นไหม

นี่เริ่มต้นแค่นี้เอง ก็ยังสับสนกันอยู่เลย แล้วว่ายังเข้าไม่ถูกเลย ความว่าง ความว่าง ความว่าง อย่างนั้นนะเราไปว่าง เราไปรับรู้ เราไปจับเดี๋ยวนั่งสะดวกสบาย เราเองนะห้วงห้วงเลย คุณแลลูกเรา เห็นไหมมันชน มันวังเต้น อู้ฮู...จับกันห้วงห้วงเลย

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดอยู่ข้างนอก วังเต้นจับความคิดห้วงห้วงไปหมดเลย แล้วพอจับให้มันอยู่ได้ แล้วมันเป็นเราหรือยัง ถ้าไม่เป็นเรา มันจะแก่เราได้อย่างไร นี่แค่ไร้เดียงसानะ เริ่มต้นจากไร้เดียงสาแล้วขึ้นไป เห็นไหม ตั้งแต่มันจะเห็นจริงเห็นอย่างไร ถ้าเห็น.. ไปเห็นกายเห็นอย่างไร เห็นจิตเห็นอย่างไร ความเห็นนะ เห็น คุณติ เวลาจิตเราลง เห็นไหม “ว่างๆ ครับ ทำอย่างไรต่อครับ ว่างๆ

ครับ” มันไม่รู้ตัวมันเอง เห็นไหม ถ้าไปเห็นนิมิต นิมิตมันคืออะไร เห็นแต่ไม่รู้ ถ้ารู้มาถามทำไม รู้
งทำไม งงไปหมด ไปเห็นงงไปหมดเลย เห็นแต่ไม่รู้เห็นไหม

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมันไปเห็นเข้า เห็นกายนะ เห็นอริยสังขะ คนเรานี้คิดผิด ว่าถ้าเห็น
กายเห็นเป็นอสุภะนี่คิดว่าไปเห็นผี ไม่ใช่หรือ ผีเป็นจิตวิญญาณ จิตวิญญาณเราไปเห็น จิต
วิญญาณนี่มีนะ ถ้าจิตวิญญาณไม่มี เรานั่งอยู่นิ่งอยู่ด้วยอะไร เรานั่งด้วยจิตวิญญาณของเรา
ด้วยใจของเรา เพราะเรามีหัวใจ เรานั่งอยู่นิ่งร่างกายมันมีพลังงานตัวนี้ อบอุ่นอยู่นิ่งร่างกายยังไม่เสีย
ไป ถ้าจิตออกจากร่างไป ร่างกายนี้มันจะเน่ามันจะเสียทันทีเลย เห็นไหม

เรานั่งอยู่นิ่ง ผีตัวนี้คือความรู้สึก ตัวใจเรานี้มันมีอยู่ แล้วถ้ามันเคลื่อนออกไปมันก็เป็นผีข้าง
นอก เห็นไหม ถ้าเห็นผีเห็นจิตวิญญาณอย่างนั้น เจ้ากรรมนายเวรต่างๆ นี้ พ่อแม่ปู่ย่าตายายนี้มัน
สื่อสารกันได้ โดยข้อมูล โดยเทคนิคของเรื่องของความรู้สึก สิ่งนี้มีแต่เราจะพิสูจน์ได้อย่างไร เห็น
ไหม สิ่งนี้มันเป็นเรื่องผี

แต่เรื่องอริยสังขะ ถ้าเรื่องอริยสังขะเห็นไหม พอจิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามานี่นะ จิต
มันเป็นสากล จิตนี้มันเป็นความรู้สึกที่มหัศจรรย์มาก แล้วมันนุ่มไปเห็นอริยสังขะ ไปเห็นกาย เห็น
กายไม่ใช่เห็นผี เห็นกายไปเห็นอริยสังขะ สติปัญญา ๔ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ใครเห็นกายขึ้นมาไม่ใช่เห็นผี แต่เราไปตกใจกันเองว่าเห็นผี ใช่ มันจะเห็นเป็นก้อนเนื้อ
บางทีเห็นนะแล้วแต่คนจะเห็น เห็นเป็นก้อนเนื้อ เห็นเป็นกะโหลกศีรษะ เห็นเป็นท่อนแขน เห็น
เป็นเส้นผม แล้วแต่ต่างคนจะเห็น

ถ้าคนจะเห็น นี้ๆ อานาจาสนาของคนไม่เหมือนกัน แล้วถ้าเห็นสิ่งใดแล้วจะเห็นต่อๆ ไป
ก็ไม่เหมือนกัน เพราะมันเป็นปัจจุบัน เช่น อาหาร วันนี้เรากินอาหารอย่างนี้ แล้วมือกลางวันเรากิน
อาหารอย่างหนึ่ง ตอนเย็นกินอีกอย่างหนึ่ง อาหารแต่ละมื้อมันไม่เหมือนกัน ความเห็นก็ไม่
เหมือนกัน ไม่ใช่ว่าเห็นเส้นผมต้องเส้นผมตลอดไป เห็นอะไรตลอดไป ไม่ใช่อย่างนั้นนะ นี่คือ
เห็นอริยสังขะ

ถ้าเห็นอริยสังขะอย่างนี้มันสะท้อนอะไร? มันสะท้อนจิตได้สำนึกเราไง เพราะจิตมันสงบใช่
ไหม มันเป็นตัวพื้นฐานของจิต นี่ทั้งรู้ทั้งเห็นไง รู้ด้วย รู้ด้วยตัวเองสงบเข้ามา รู้ด้วยตัวเองมี
พลังงาน รู้ด้วยตัวเองเห็นอะไร พอเห็นปั๊บมันสะท้อนหัวใจเพราะอะไร? เพราะจิตได้สำนึกนี้เรา

เข้าใจผิดกัน เข้าใจผิดว่าสรรพสิ่งนี้เป็นของเรา เราเกิดมานี้เรานั่งนี้ร่างกายเป็นของเรา นึกว่าเป็นของเรา ใช่ว่าจริงตามสมมุติจริงๆ นะ เป็นเราจริงๆ แต่มันชั่วคราวไง

คำว่าสมมุติคือมันไม่ยั่งยืน คำว่าสมมุติมันของชั่วคราว เห็นไหม ที่ว่าโลกนี่คือละคร เวลาเราเล่นบทธะไร ละครเห็นไหม นี่จริงกับเราอยู่ไป ๘๐ ปี จริงกับเราไป ๑๐๐ ปี จริงเท่านั้นเอง แต่อริยสัจจริงคงที่ จริงตลอดไป ถ้าความจริงอย่างนี้เพราะความจริงอันนั้นมันเป็นความจริงในอริยสัจ แต่ความจริงของเรามันเป็นความจริงในสมมุติ ถ้าความจริงในสมมุตินี้พอเห็นอริยสัจมันสะท้อนหัวใจ

สะท้อนหัวใจเพราะอะไร? เพราะข้อมูลมันแย้งกัน กิเลสเรากับกรรมมันขัดแย้งกัน พอกรรมมันขัดแย้งกันมันเข้าไปทำลายข้อมูลอันนี้ เข้าไปให้ข้อมูลนี้มันถูกต้อง พอถูกต้องขนพองสยองเกล้า มันสะท้อนหัวใจมาก สะท้อนกิเลสมาก การสะท้อนกิเลสอย่างนี้มันถึงแก้ไขกิเลสได้ เราเป็นเองหมด คนที่ทำเป็นเองหมดคนนะ คนอื่นไม่เป็นเหมือนเราหรอก ใครทำใครรู้ ถึงทั้งรู้ด้วย รู้ด้วยยังไม่เห็นแจ้ง ไม่เห็นแจ้งมันปล่อยวางไม่ได้ มันยังตบทั้งคอบหนาม มันปล่อยวางชั่วคราวชั่วคราวตลอดไป เห็นไหม ถึงที่สุดมันไปปล่อยวางเป็นสัจจะความจริง นี่ทั้งรู้ทั้งเห็น ถ้ารู้เห็นนี้ไม่ต้องถามใครเลย

คูสิ ครูบาอาจารย์บอกเลย “แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่นั่งอยู่ต่อหน้าก็ไม่ถามนะ” ถ้าถามเราสงสัย ถ้าใครยังถามอยู่แสดงว่าไม่จริง ถ้าจริงทำไมต้องถาม ถ้าจริงทำไมต้องสื่อความหมาย เพียงแต่ถ้าในหมู่คณะเรา เห็นไหม คูสิ เราออกไปประกอบสัมมาอาชีวะมาแล้วเรา มาเจอกัน เห็นไหม ไปทำกินที่ไหน ทำกินอย่างไร ทำกินแล้วมันได้ผลกำไรตอบแทนมาขนาดไหน นี่หม่อมสาธุคุณ เอตมมุงคกมุตตมฺ ตรงนี้ไม่ได้ถามด้วยความสงสัย เพียงแต่เราประกอบอาชีพอะไรมา เราไปอยู่ต่างจังหวัดมา อยู่ต่างประเทศมา กลับมานี้มีประสบการณ์อย่างไร เล่าสู่กันฟังนะ

นี่ประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ชีวิตมันจะทิ้งมาก ถ้าความจริงกับความจริงถึงกัน เขาไปเองมา เขาไปประสบของเขาเองมา ไปอยู่ต่างถิ่นมาแล้วเขามาเล่าถึงความเป็นไปของเขา เขาไปจริงๆ เขาเห็นจริงๆ เขาทุกข์จริงๆ เขาสุขจริงๆ เขาทำของเขาจริงๆ ขึ้นมา แล้วเขามาเล่าสู่กันฟัง ใ้เราก็เป็นต่างถิ่นมาก็เล่าสู่กันฟัง เห็นไหม นี่หม่อมสาธุคุณ เอตมมุงคกมุตตมฺ เป็นมงคล มงคลเพราะอะไร? เพราะมันประสบการณ์ชีวิตนะ

ถ้าเป็นการศึกษา เห็นไหมวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ของใคร ของใครก็แล้วแต่ แล้ว วิทยานิพนธ์นะ วิทยานิพนธ์เขามา นี่คือผลมันตอบแทนดีไหม คนเราไปประกอบสัมมาอาชีพมา ไปต่างถิ่นมา บางคนไปกลับมาแล้วนี่กลับมาตัวเปล่า บางคนกลับมาได้แต่ประสบการณ์กลับมา บางคนกลับมาแก้วแหวนเงินทองเต็มตัวมาเลย

กรรมที่ไปก็เหมือนกัน จิตมันได้ประโยชน์มาแล้วไหน เวลาสื่อสารกันมันจะรู้เลย นี่ถ้าเอา เงินออกมาเงินก็คือเงิน ทองก็คือทอง เอามากองก็เห็นเงินเห็นทองกองเหมือนกัน เราเอาเงินทอง มากองกันเพราะเราประสบความสำเร็จมา เขามาเขาได้มือเปล่าๆ มา เขาเอามากองก็กองแต่มีมือเปล่าๆ เห็นไหม นี่หม่อมสาธุณา แล้วก็แก้ไขกันไป ชักจูงกันไป หมู่คณะชักจูงกันไป

ครอบครัวใหญ่ ครอบครัวของกรรมฐาน ครอบครัวของหมู่คณะเรา เวลาประพฤติปฏิบัติ กันมานี้ มีครูบาอาจารย์เป็นผู้นำ เห็นไหม แล้วเป็นครอบครัวๆ หนึ่ง เหมือนกับครอบครัวของเรา ถ้าครอบครัวของเรามีความสุข มีรื่นเริง มีความขัดแย้งกันบ้าง มันเรื่องของความเห็น ความเห็นนี้ มันเรื่องปกติ เพราะอะไร? เพราะเวลาพระอรหันต์ เห็นไหม เอตทัคคะ ๘๐ ทาง ยังไม่เหมือนกัน เลย เป็นพระอรหันต์เหมือนกันยังไม่เหมือนกัน ความเหมือนกันมันเป็นไปไม่ได้ แต่มีสิ่งใดเราก็ก แก้ไขกันไป โลกก็เป็นอย่างนี้ เห็นไหม มีความสุขเข้ามาในเรื่องของเรา นี่คือธรรม

สิ่งนี้เป็นอาหารของใจ ถ้านี้หล่อเลี้ยงใจ คุณิ เวลาเขาก่อสร้างกัน อัฐิ หิน ทราย ปูน ถ้าไม่มี น้ำผสมขึ้นมา มันจะเป็นคอนกรีตขึ้นมาได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีหลักของใจขึ้นมา นี้ ความเห็นของมันต่างแล้วจะสื่อสารกันได้อย่างไร ถ้าสื่อสารด้วยธรรมะขึ้นมา ธรรมะมันจะเข้า กันได้ เห็นไหม “น้ำอมตธรรม” ทุกดวงใจมีนะ

เวลาเราใช้น้ำต้องเปิดโอ่งนะ ตักออกจากโอ่ง ตักออกจากภาชนะที่บรรจุ น้ำ ความรู้สึกตัก ออกมาจากใจ แล้วทุกดวงใจถ้ายังมีชีวิตอยู่นี้ มีความรู้สึกอยู่ทุกคน ความรู้สึกนี้สื่อสารกันได้ นะ สื่อสารได้สูงต่ำแล้วแต่คุณภาพของใจ ประพฤติปฏิบัติได้ขนาดไหน นี่ความสุขก็ต่างๆ กัน วิมุติ สุข เห็นไหม สุขจากปุถุชน สุขเกิดจากกัลยาณปุถุชน สุขจากอริยบุคคลแต่ละชั้นแต่ละตอนเข้าไป ความสุขนั้นมีต่างๆ กัน

เหมือนแก้วแหวนเงินทองที่เอามาวางต่อหน้ากัน เห็นไหม นี่ทั้งรู้ทั้งเห็นมันจะเป็นความจริง แล้วพูดมา มันจะตั้งจะความจริง นี่เราไปรู้ รู้ไปหมด ครูบาอาจารย์ที่ไหนก็รู้ รู้ไปหมดเลยแต่ ไม่เคยเห็น ถึงรู้ก็ถาม เพราะอะไร รู้แต่อีกครั้งหนึ่งสงสัย เห็นไหม เช่น เราอ่านพระไตรปิฎก เรา

อ่านมาเราศึกษามา เราก็เชื่อ เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ก็...จะทำได้หรือเปล่าเนาะ มี
จริงหรือเปล่าเนาะ สิ่งนี้มันยังมีอยู่ในหัวใจ เห็นไหม ต้องแก้ไขไปๆ

ถึงที่สุดแล้ว ในวิทยาศาสตร์ เห็นไหม นี่มันจะมีค่าที่ความไม่แน่นอน แต่ทางธรรม ๑๐๐
เปอร์เซ็นต์ ทางธรรมนี้เห็นไหม ปริมาณธรรมนี้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์! ต้องสะอาด ต้องบริสุทธิ์ ๑๐๐
เปอร์เซ็นต์ ชำระได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วสิ่งนั้นจะเป็นความจริง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เอวัง